

Rola NGO w procesie stanowienia prawa – przegląd najnowszych aktów prawnych

Czym jest partycypacja publiczna?

Partycypacja publiczna to proces, w którym obywatele, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczą w procesie stanowienia prawa. Partycypacja publiczna to angażowanie jednostek w działania struktur i instytucji demokratycznego państwa, udział obywateli w podejmowaniu decyzji m.in. w zakresie ustawodawstwa. Przez partycypację publiczną rozumiemy przede wszystkim aktywność publiczną objawiającą się poprzez: lobbowanie, protest, nieposłuszeństwo obywatelskie, edukację publiczną i rzecznictwo. Formą partycypacji publicznej może być także udział w konsultacjach społecznych, w ramach których podmioty stanowiące prawo pozyskują informacje od obywateli na temat przyszłych/ planowanych rozwiązań prawnych. Dzięki aktywnemu udziałowi w procesie stanowienia prawa, przedstawiciele organizacji pozarządowych mogą mieć realny wpływ na treść aktów prawnych, z których potem korzystają w swojej działalności. Organizacje pozarządowe mogą również uczestniczyć w kształtowaniu linii orzeczniczych w sądach uczestnicząc w procesach sądowych lub wytaczając te procesy w sprawach związanych z ich działalnością statutową. Nie bez znaczenia jest uzyskiwanie interpretacji prawa od właściwych Ministrów czy organów Państwa, które brały udział w stanowieniu prawa.

Rządowe Centrum Legislacji

Zadania z zakresu stanowienia prawa powierzono Rządowemu Centrum Legislacji.

Rządowe Centrum Legislacji zapewnia koordynację działalności legislacyjnej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i innych organów administracji rządowej oraz obsługę prawną Rady Ministrów poprzez:

- opracowywanie rządowych projektów ustaw na zasadach i w trybie określonych w regulaminie pracy Rady Ministrów;
- opracowywanie stanowisk prawno-legislacyjnych do rządowych projektów aktów prawnych innych niż określone w pkt 1 oraz do projektów założeń projektów ustaw;
- opracowywanie pod względem legislacyjnym rządowych projektów aktów prawnych innych niż określone w pkt 1, skierowanych do rozpatrzenia przez Radę Ministrów, w tym poprzez ich ocenę pod względem prawnym i redakcyjnym przez Komisję Prawniczą prowadzoną przez Centrum;
- analizowanie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i Sądu Pierwszej Instancji w szczególności w zakresie wpływu na polski system prawa;

- koordynowanie pod względem prawnym i formalnym przebiegu uzgodnień rządowych projektów aktów prawnych;
- wydawanie, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski";
- współdziałanie z ministrem właściwym do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej w sprawie dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej i jego wykonywania;
- współdziałanie z Radą Legislacyjną w zakresie opiniowania rządowych projektów aktów normatywnych pod względem ich zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz spójności z polskim systemem prawa;
- monitorowanie wydawania przez organy administracji rządowej przepisów wykonawczych do ustaw;
- wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach lub wskazanych przez Prezesa Rady Ministrów.

W 2018r w życie wchodzi szereg zmian prawa, które mogą mieć wpływ na działalność NGO. Poniżej krótkie omówienie zmian wchodzących w życie. Jeśli jakaś zmiana przepisu prawnego wprowadza w życie NGO chaos lub jego interpretacja nie jest jasna, można zwrócić się z prośbą o interpretację do właściwego Ministra, odpowiedzialnego na realizację zadań objętych przepisem.

Ustawa prawo o stowarzyszeniach

Nowelizacja ustawy Prawo o stowarzyszeniach miała miejsce w 2016r., jednak ustawodawca dał organizacjom pozarządowym czas na wdrożenie pewnych zmian do 20 maja 2018r

20 maja 2018r. Minął termin na:

- wprowadzenie do statutu zapisów dot. rozwiązywania oddziałów terenowych, oczywiście pod warunkiem, że stowarzyszenie takie oddziały ma;
- powołanie pełnomocnika do podpisywania umów z członkami zarządu (dotyczy to wszystkich umów, w tym umów wolontariackich);
- wprowadzenie zapisów o wynagradzaniu pracy zarządu jeśli taką opcję stowarzyszenie przewiduje

Nowelizacja przyniosła zmiany również dla stowarzyszeń zwykłych

STOWARZYSZENIA ZWYKŁE

↓	↓	↓
nowa ewidencja	nowe źródła finansowania	rejestracja w KRS
u starosty powiatu	dotacje, darowizny, zbiórki publiczne	tylko dla tych, którzy przerejestrowali się do nowej ewidencji

JPK VAT od 1 stycznia 2018r.

Organizacje pozarządowe, które są płatnikami podatku VAT podlegają, podobnie jak wszyscy płatnicy podatku VAT obowiązkowi polegającemu na bezpośrednim eksporcie danych zawierających informacje o operacjach gospodarczych za dany okres, posiadający ustandaryzowany układ i format (JPK – jednolity plik kontrolny), który należy wysłać do 25 dnia kolejnego miesiąca za poprzedni okres rozliczeniowy.

Od 1 lipca 2018r. będzie obowiązywał JPK na żądanie, co oznacza, że wszystkie podmioty rozliczające podatki w Polsce, na żądanie Urzędu Skarbowego będą musiały przekazać informację o wystawionych w danym miesiącu dokumentach księgowych w formie pliku kontrolnego, o którym mowa powyżej.

Zmiany dotyczące umów o dzieło

Od stycznia 2018r. ograniczono prawo do korzystania z 50 % Kosztu uzyskania przychodu przez osoby świadczące usługi w ramach umowy o dzieło, a jednocześnie zwiększono limit dochodu możliwego do uzyskania przy korzystaniu z tej formy umowy. Roczny limit dochodu to kwota 85.528 zł

Prawo do korzystania z 50 % kosztów uzyskania przychodu zachowują twórcy:

- w zakresie architektury, architektury wnętrz, architektury krajobrazu, urbanistyki, literatury pięknej, sztuk plastycznych, muzyki, fotografii, twórczości audiowizualnej, programów komputerowych, choreografii, lutnictwa artystycznego, sztuki ludowej oraz dziennikarstwa;
- działalności badawczo-rozwojowej oraz naukowo-dydaktycznej;
- działalności artystycznej w dziedzinie sztuki aktorskiej i estradowej, reżyserii teatralnej i estradowej, sztuki tanecznej i cyrkowej oraz

w dziedzinie dyrygentury, wokalistyki, instrumentalistyki, kostiumografii, scenografii;

- w dziedzinie produkcji audiowizualnej reżyserów, scenarzystów, operatorów obrazu i dźwięku, montażystów, kaskaderów;
- działalności publicystycznej.

Zmiana ta w istotny sposób ogranicza krąg osób, które będą mogły korzystać z korzystniejszego sposobu rozliczania umowy o dzieło, nie oznacza jednak, że w pozostałym zakresie nie będzie można korzystać z umowy o dzieło. Umowa o dzieło nadal będzie mogła być wykorzystywana przez np. grafików komputerowych, jednak przedstawiciele zawodów nie ujęci w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych będą musieli zapłacić wyższy podatek.

Nowe obowiązki/ uprawnienia pracodawcy

Wobec zmian dotyczących ochrony danych osobowych uległy zmianie również przepisy dotyczące prawa pracy.

Pracodawca będzie mógł nadal żądać od pracownika danych takich jak imię, nazwisko, data urodzenia, adres do korespondencji. Nowum to prawo do żądania adresu poczty elektronicznej (e-mail). Jeśli pracownik nie ma numeru PESEL pracodawca będzie mógł żądać numeru paszportu albo innego dokumentu potwierdzającego tożsamość pracownika.

Dane biometryczne pracodawca będzie mógł pozyskiwać wyłącznie od pracowników. Nie ma możliwości pozyskiwania takich danych od kandydatów do pracy.

Pracodawca nie może przetwarzać danych takich jak: nałogi, stan zdrowia, życie seksualne i orientacja seksualna pracownika lub kandydata. Zakaz ten obowiązuje również wtedy gdy pracownik (kandydat) wyrazi zgodę na przetwarzanie tych danych.

Monitoring będzie mógł być stosowany dla zapewnienia bezpieczeństwa pracowników lub ochrony mienia, lub zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę.

Zabronione będzie natomiast stosowanie monitoringu w celu kontroli wykonywania pracy przez pracowników, jak również monitorowanie pomieszczeń niesłużących do wykonywania pracy, np. pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek lub palarni.

Akta osobowe od 2019r. przechowywane będą przez okres 10 lat po zakończeniu stosunku pracy.

Pracodawca po zakończeniu stosunku pracy będzie wydawał pracownikom rozszerzone świadectwo pracy zawierające informacje potrzebne do tego, aby ZUS mógł przyznać odpowiednie świadczenia. Będzie również wydawał zaświadczenie o wynagrodzeniu w poszczególnych latach pracy u danego

pracodawcy. Po upłygnięciu okresu obowiązkowego przechowywania akt osobowych, pracodawca będzie miał prawo je zniszczyć, przy czym przed zniszczeniem były pracownik będzie mógł otrzymać od pracodawcy swoją dokumentację pracowniczą.

W przypadku ponownego zatrudnienia tego samego pracownika po 10 latach można kontynuować prowadzenie akt pracowniczych

W planie jest również elektroniczna akta osobowych pracowników. Akta dotychczasowe będzie można zdigitalizować (wprowadzić do systemu teleinformatycznego), a nowe akta (nowych pracowników) od razu będzie można prowadzić w formie elektronicznej. Akta elektroniczne będą tak samo ważne jak akta papierowe.

Zmiany mają dotyczyć również sposobu wypłacania pensji pracowniczych. Obecnie zasadą jest wypłata pensji w gotówce, a na konto pracodawca płaci na wniosek pracownika. Zasada ta ma być odwrotna. Czyli wypłata pensji na konto będzie zasadą, a gotówką pensja będzie wypłaca na wyraźne życzenie pracownika.

Ustawa o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

Ustawa wprowadza nową definicję przedsiębiorcy turystycznego, która powoduje istotne zmiany dla NGO.

Zgodnie z zapisami nowego prawa **przedsiębiorcą turystycznym** jest organizator turystyki, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, agent turystyczny lub dostawca usług turystycznych, będący przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny albo prowadzący działalność odpłatną.

Zapis o podmiocie prowadzącym działalność odpłatną odnosi zapisy ustawy do działalności organizacji pozarządowych, które pod rządami nowej ustawy będą musiały uzyskać wpis do Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych, uzyskać gwarancje bankowe, uzyskać wysokie ubezpieczenie. Obowiązki te mogą w znacznym stopniu przekraczać możliwości finansowe i organizacyjne organizacji pozarządowych.

Czy jest jakaś możliwość aby wyłączyć działalność NGO spod regulacji ustawy?

USTAWA NIE DOTYCZY

		
impresz turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są oferowane oraz których zamawianie i realizowanie jest ułatwiane okazjonalnie, na zasadach niezarobkowych i wyłącznie ograniczonej grupie podróźnych;	impresz i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy generalnej o organizowanie podróży służbowych zawieranej między przedsiębiorcą turystycznym a przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43 ¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, 933 i 1132) albo podmiotem prowadzącym działalność odpłatną	impresz turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują nocleg

Zatem jeśli organizacja pozarządowa będzie organizowała imprezy obejmujące swym charakterem usługi turystyczne może niestosować ustawy, jeśli będą to wypadki maksymalnie jednodniowe, lub będą one okazjonalne, organizowane niezarobkowo i dla ograniczonej grupy osób (np. członków organizacji). W/w kryteria muszą być spełnione łącznie, aby organizacja mogła swoje działania prowadzić z pominięciem ustawy o turystyce.

Zdaniem wielu organizacji ustawa zawiera wewnętrzną sprzeczność. Z jednej strony zapis o podmiotach prowadzących działalność odpłatną powoduje, że ustawa odnosi się również do NGO, z drugiej zaś strony ustawa zawiera wyłączenie, z którego wynika, że podmiot organizujący usługi turystyczne niezarobkowo, dla małej grupy osób i okazjonalnie nie podlega obowiązkowi wskazanym w ustawie. Działalność nieodpłatna zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie jest działalnością zarobkową, stąd wnosić można, że ustawa o turystyce jednak nie odnosi się do organizacji pozarządowych.

W ramach działań partycypacyjnych zostanie w tej sprawie skierowane pytanie do Ministra odpowiedzialnego za turystykę, celem uzyskania interpretacji zapisów ustawy i ostatecznego wyjaśnienia czy organizacje pozarządowe podlegają obowiązkowi wynikającym z omawianej ustawy czy nie.